

ข้อเท็จจริง

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๒

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เราจะขึ้นต้นตรงเรื่องความเพียร ถ้ามีความเพียร มีความวิริยะอุตสาหะนะ มีความตั้งใจจริง มันจะไม่ผิดพลาด แต่เพราะความมั่งง่ายเห็นใหม่ เพราะความมั่งง่ายมันถึงได้เสียหายกันอย่างนี้ และพูดถึงคำว่าเสียหายในสายตาของคน ในสายตาของพวกเรา นะ แต่ในสายตาของเขาไม่ใช่ความเสียหาย มันเป็นคนดีของเขา เป็นความดี แต่เป็นความดีของใคร ความดีของเด็กเล่นขายของ มันไม่มีสิ่งใดเป็นประโยชน์เลย แต่ถ้ามันเป็นความจริงนะ มันทำแล้วมันไม่เสียหาย

เพราะเสียหาย แล้วเวลาพูดถึง ถ้าคำว่าเสียหายในสายตา นะ เพราะเราอยู่กับหลวงตามา ตอนที่อยู่กับหลวงตา มันมีเรื่องประเด็นในทางธรรมะ แล้วเวลาคนไปถามท่าน คนไปถามเรื่องปัญหาธรรมะ ท่านพูดเอง ท่านบอกผู้รู้จริง คนรู้จริงมี ! ฉะนั้นคนที่พูดเหมือนว่าท่านจะบอกว่าสิ่งที่เขาพูดเขาสอนมันผิด แต่ท่านไม่ได้พูดตรงๆ ท่านเพียงแค่บอกคนที่รู้จริงมีนะ จันท่านจะเตือน คนที่รู้จริงมี ท่านก็บอกว่าสิ่งที่เขาพูดมานะ มันไม่จริง แล้วคนรู้จริงมันสามารถพูดได้ แต่ถ้าพูดออกไป แล้วมันสะท้อนกัน มันสะท้อนใจ หยิกเล็บก็เจ็บเนื้อ ก็พระด้วยกันใช่ไหม

เวลาเราพูดออกไป มันต้องสำคัญตรงนี้ สำคัญว่าคนเรามาจากความกล้าหาญในจริยธรรมใหม่ ถ้ามีความกล้าหาญในจริยธรรมพูดออกไป มันมีโดนแรงกระทบอยู่แล้ว แล้วเวลาพูดออกไปทีแรก ทุกคนก็ว่าคนพูดไม่ดี คนพูดอิจฉาริษยา คนพูดอยากมีชื่อเสียง อยากดัง อยากใหญ่ เราก็เข้าใจ เราพูดบ่อย เพราะหลวงตาท่านสอนเอง เราอยู่กับหลวงตา หลวงตาท่านเป็นธรรม อย่างที่พูดตอนเช้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่มีกำมือในเรา คือ ไม่ต้องการอะไร หลวงตาท่านบอกว่าท่านอยู่เพื่อใคร ท่านอยู่เพื่อหัวใจของสัตว์โลก เวลาไปไหนก็เพื่อหัวใจของสัตว์โลก

หัวใจ คือ หัวใจ เราไม่ลักขโมยหัวใจกัน ถ้าไม่ลักขโมยหัวใจกัน ถ้าสิ่งนั้น ถ้าศรัทธาความเชื่อนะ ถ้าเชื่อ มันเชื่อมันก็ไปหมด คุณ..การเล่นพนันเห็นใหม่ ว่าไฟไหม้ นะ ไฟไหม้มันยังเหลือสิ่งไหนนะ คนเล่นการพนันมันไหม้หมดเลย แล้วนี่หัวใจโดนขโมยหมดเลยนะ มันยิ่งกว่าการเล่นการพนันอีก ถ้าการเล่นพนัน แต่เราก้ไปมองกันว่าคนนี่ โคนหลอก คนนี่ โคนหลอก แล้วมันมีความเสียหาย เรื่องทรัพย์สินสมบัติ

แต่ครูบาอาจารย์ท่านบอกว่าหัวใจของคนสำคัญที่สุด ถ้าหัวใจเราเชื่อมันไปแล้ว เราเชื่อมันจะมีอะไรเหลือ มันไม่มีอะไรเหลือเลย แต่คนที่ออกมาพูดเห็นใหม่ พอกัน ออกมาพูด พูดไปพูดมา สิ่งนั้น สิ่งทีออกไปพูดมันก็กระทบกระเทือนเขาๆ มันกระทบกระเทือน แล้วถ้ามันไม่มีจุดยืนเห็นใหม่ มันก็ไหลไปตามเขานั่นนะ ไหลไปตามเขา เขาพูดออกมาทุกอย่าง พูดมา

เราแปลกนะ เราเวลาเห็นเว็บไซต์ เปิดไม่เป็น โทรศัพท์มือถือยังใช้ไม่เป็นเลย ใครจะซื้อเทปมาให้บอกว่า เฮ้ย..มึงต้องเอาปัญญาอ่อน ทำอะไรไม่เป็นหรือก เทคโนโลยีทำอะไรไม่เป็นเลย ฉะนั้นจะให้เราเข้าไปดู ให้เราเข้าไปค้นหาไม่มีหรือก เราทำไม่เป็น สิ่งที่เราพูดเพราะลูกศิษย์เอามาให้ทั้งนั้น ลูกศิษย์มันไปพรีนออกมาแล้วก็มาฟ้อง..

เราทำอะไรก็ไม่นะ เรื่องเทคโนโลยีทำอะไรไม่เป็นเลย ใครจะเอาอะไรมาให้ นะ ไม่เอา..ไม่เอา..ใช้ไม่เป็น ถ้าจะเอาอะไรมาใช้ ต้องคุ้นเคยกับมัน ฉะนั้นสิ่งที่เขาเอามาบอก เอามาว่า เราไม่ได้ไปค้นหาหาหรือก เขาถึงบอกว่าชาวพุทธอย่าทะเลาะกัน ชาวพุทธอย่าทะเลาะกัน นี่ก็เหมือนกันเวลาขโมยไปแล้ว ไม่เป็นไร ให้เลิกแล้วต่อกัน ให้เลิกแล้วต่อกัน

ไอ้ที่ชาวพุทธอย่าทะเลาะกัน อย่าทะเลาะกัน มันไม่ได้ทะเลาะ ไม่ได้ทะเลาะ แต่สิ่งที่เขาทำอยู่มันถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง แล้วสิ่งที่ออกมาเห็นใหม่ บอกใครก็ชี้ไม่ได้ต้อง พระพุทธเจ้าชี้ พระพุทธเจ้าชี้ ถ้าพระพุทธเจ้าชี้มันก็หมด มันไม่มี ศาสนาพุทธ พระพุทธเจ้านิพพานไปแล้วก็จบแล้ว พระพุทธเจ้าไม่อยู่แล้ว ทีนี้สิ่งที่มันแตกแขนงออกมาเป็น ๑๘ นิกาย ตั้งแต่สังคายนาครั้งแรกไป

ไอ้ที่มันเป็นมุมมองเป็นความเห็นใจใหม่ มันเป็นอาจารย์บาท เพราะความเชื่อตามครูบาอาจารย์กัน แต่ในเถรวาทของเรา ในเถรวาทตอนนี้ของเราดีมาก ของเรามาก

ทั้งทั้งที่ว่าคนเขาจะมีจุดให้คนเขาดีมาก บอกว่า เกรวาทมันเหมือนกับนกแก้วนกขุนทอง ทองจ๋า เกรวาทนี่ทองจ๋า แต่ถ้าอาจารย์วาทมันเหมือนกับทางวิชาการ ถ้าทางวิชาการ เขาจะวิจัยอย่างไรก็ได้ เขาจะใช้ปัญญาอย่างไรก็ได้ เพราะเขาถือว่ามันเป็นทางวิชาการ แต่ไอ้ที่นี่เขาก็ไม่เคยปฏิบัติ ถ้าคนปฏิบัติจะรู้เลย

ตั้งแต่หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น นี่นักวิชาการ นักวิชาการมันจะทำวิจัย ทำค้นคว้า ด้วยจิต ถ้าทำค้นคว้าด้วยจิต มันเพราะโดยกิเลส จะต่อสู้กิเลสนะ มันกว้างขวางมาก มันต้องต่อสู้ ทำการวิจัย เพราะปัญญามันเกิด มันเกิดจากจิต อาบัติของจิตมันไม่มี ทีนี้พอเรา จะออกไปอยู่ในสังคมใหม่ เราออกมา ออกมาด้วยสังคม ไอ้ที่นี่เกรวาทมันถือ พระไตรปิฎกใหม่ ถือพระไตรปิฎกมันก็คือเหมือนกฎหมายรัฐธรรมนูญมันเป็นกรอบ แต่เวลาไปปฏิบัติมันมีกรอบของใจใหม่ มันมีอะไรควบคุมหัวใจใหม่ มันไม่มีเลยเห็นใหม่

เราทำวิจัยในหัวใจกัน เราปฏิบัติ พระปानीทำวิจัยเวลาปฏิบัติกัน มันค้นคว้าในใจ แต่ของเขาไม่อย่างนั้น เขาจะรู้เลย รื้อ.. รื้อธรรมวินัยเลย และทำอย่างไรก็ได้เห็นใหม่ จนสุดท้ายมหายาน โทษนะพระมีครอบครัวยังได้ พระทำอะไรก็ได้ ถือว่าศีลนี้เป็นของหายาบต้องใช้ปัญญาอย่างเดียว นี่ไง เขาไปปลบล้างข้างนอก แต่ในหัวใจไม่มีขอบเขต แต่ถ้าพูดถึงเกรวาทเรา กฎกติกาไม่ปลบล้าง แต่เราทำวิจัยในหัวใจกัน ทำวิจัยเวลาต่อสู้กับกิเลสนะ

หลวงตาท่านพูดประจำ “คนภาวนาเป็นจะเข้าใจเรื่องนี้” หลวงตาบอกว่า “ขั้นของปัญญาไม่มีขอบเขต” ขั้นของปัญญา เวลาเราพูดคิดนอกกรอบ เวลาปัญญามันคิดนอกกรอบ ตอนนี้อยู่เป็นอภิธรรมคิดในกรอบไง คิดในธรรมวินัยอันนั้นไง ถ้าคิดในกรอบ โอ้โฮ..กิเลสมัน หัวเราะเยาะเลย เพราะมันออกนอกกรอบไม่ได้ ออกนอกกรอบไม่ได้ กรอบนั้น มันก็หลอกอยู่อย่างนั้น แต่เวลาขั้นของปัญญามันทะลุทะลวงไปหมดเลย ทะลุทะลวงไปด้วย สติ สมาธิ

ถ้าไม่มีสติ ไม่มีสมาธิเหมือนคนเพื่อเจ้อ นี่ไง จินตมยปัญญาไง ถ้าไม่มีสติ ไม่มีสมาธินะ ความคิดมันไป ไปจนไม่มีขอบเขต มันไม่มีขอบเขต แล้วเราใช้คำว่าอย่างนี้ประจำว่า “ตัดรากถอนโคน” คือพอมันออกไปแล้ว มันเหมือนก้อนเมฆ มันไปของมัน

นะ คูตี..เมฆมาจากไหน เมฆทุกคนก็ว่ามาจากไอน้ำ แล้วดูความเปลี่ยนแปลงของมันนะ แล้วเวลามันตก หรือมันกระจายตัว มันมีเหลือก้อนเมฆอยู่ไหม

ความคิดของเรามันเหมือนก้อนเมฆ มันเหมือนอากาศ แต่ถ้ามีสติ มีสมาธิ เหมือนว่า เหมือนแสงเลเซอร์ แสงเลเซอร์ยังมาจากไหน ยังมาจากกระบอกเลเซอร์ ว่าไปจาก เชือก ความคิด ถ้ามีสติ มีสมาธิทั้งหมด ผลของมันสะท้อนหัวใจทั้งหมด เพราะมันไป จากใจ สิ่งต่างๆ นี่มันออกไปจากใจ แล้วถ้ามัน..กระบวนการที่มันเกิดขึ้นมา เห็นไหมมัน ต้องกระเทือนมา เพราะว่ามีเชือกไซ้ไหม มันกระเทือนมาถึงผู้ควบคุมว่านั่น ได้

นี่ถ้าปัญญามันออกไป มันจะเข้ามาถึงใจได้ ฉะนั้นมันต้องมีสติ มีสมาธิ แต่คน แม้แต่เริ่มต้น ยังไม่รู้จักสมาธิเลย แล้วปฏิเสธสมาธิด้วยว่าสมาธิเป็นสมณะ สมาธิไม่มีความจำเป็นให้ใช้ปัญญาไปเลยๆ ปัญญาอย่างนี้มันเหมือน..มนุษย์นะมันมีปฏิสนธิจิต พอเกิดเป็นมนุษย์มันมีขันธ์ ๕ ขันธ์ ๕ มันเป็นระบบสัจจธาตุญาณของมนุษย์ นี่คือ ความคิด

มันก็เหมือนกับคอมพิวเตอร์ ถ้าพูดถึงมัน..กระบวนการมันอยู่ข้างนอก กระบวนการมันอยู่ที่จอภาพ กระบวนการมันไม่ได้อยู่ที่โปรแกรม ถ้ากระบวนการอยู่ที่ โปรแกรม จอภาพมันเกิดจากอะไร มันเกิดจากโปรแกรมไซ้ไหม นี่ก็เหมือนกัน กระบวนการของความคิดมันเกิดจากจิต แต่คนไม่รู้จักจิตเลย แล้วไปแก้กันที่ กระบวนการของความคิด ไม่ได้แก้กระบวนการของจิต

ถ้าบอกว่าแก้ที่กระบวนการของจิต คอมพิวเตอร์ ถ้ามันเสียหายไปหาช่าง ช่างก็ต้องเอาโปรแกรมมันมาไซ้ไหม เขาเริ่มต้นโหลดข้อมูลเข้าไป มันอยู่ตรงนั้น มัน ไม่ได้อยู่ที่จอภาพ นี่ไงกระบวนการของความคิด เราใช้กระบวนการของความคิด แล้วก็ ความคิดคิดว่าความคิดมันเกิดขึ้นมานี้เป็นปัญญา ปัญญา แล้วพอบอกทำสมณะ ไม่เกิด ปัญญา ทำสมณะไม่มีปัญญา คนไม่เป็น คือ ไม่เป็น คนไม่เป็นนะ

ธรรมะนี่นะ มันเหมือนกับองค์การเภสัชเลย พระไตรปิฎกเหมือนกับองค์การ เภสัช แต่ไม่มีหมอมานำมันนะ ยานนั้นก็กองอยู่อย่างนั้นนะ องค์การเภสัชผลิตยาขึ้นมาจะ ไว้ให้หมอใช้ พระไตรปิฎกทั้งหมดที่เป็นกระบวนการของยา ให้หมอเป็นคนใช้ ไม่ใช่ ให้คนไม่รู้ไปใช้มัน คนไม่รู้ไปใช้มันนะ กระบวนการอย่างนี้ ผิดพลาดหมด แล้วพอ

กระบวนการนี้ผิดพลาดหมดก็โดยวิทยาศาสตร์ เราเป็นปัญญาชนไซ้ใหม่ ก็เลยเป็นกรอบกระดิกไม่ได้เลย กระดิกออกจากกรอบของพระไตรปิฎกนี้ไม่ได้เลย กระดิกไม่ได้ มันขึ้นของวินัย ถ้าวินัย ธรรมและวินัย แต่วินัยอย่างนี้ เถรวาทเราชมว่าเถรวาทมันมีอย่างนี้เป็นกฎบังคับ

แต่เวลาภาวนาไปแล้ว กระบวนการของจิตเวลามันเข้าไปแล้ว มันมีกระบวนการของมันอีกมหาศาลเลย ถ้าไม่มีกระบวนการมหาศาล แล้วสิ่งนี้มันพิสูจน์สิ่งที่เป็ นนามธรรม มันพิสูจน์ด้วยวิทยาศาสตร์ไม่ได้ อย่างเช่น สุตมยปัญญาที่พิสูจน์ได้ พิสูจน์ได้ เพราะอะไร เพราะเวลาทำสังคายนา รื้อค้นพระไตรปิฎก ทำสังคายนาพระไตรปิฎก ๒,๕๐๐ ทางวิชาการ สุตมยปัญญา ธรรมดาสังคายนา หมายถึงว่า เอนักปราชญ์มา ประชุมกัน แล้วก็เอาพระไตรปิฎกมาวิเคราะห์ ว่าอะไรมันถูกต้อง หรือไม่ถูกต้อง

นี่พอพูดถึงสุตมยปัญญา ทุกคนเข้าใจได้ “สุตมย” คือ การศึกษา ทุกคนเข้าใจได้ หมดละ จินตมยปัญญา ทุกคนก็เข้าใจได้ นักวิชาการนี้เข้าใจได้ แต่พอบอกว่าภาวนามยปัญญา ทุกคนเข้าใจไม่ได้ ทุกคนเข้าใจไม่ได้ จนกระบวนการของนักวิชาการเขาบอกว่า อันนี้ มันไม่ใช่ มันแต่งเติมมาทีหลัง มันเข้าใจไม่ได้ แล้วเขามีมติดันว่าจะเอาออก ทีแรก มีมติดันว่าจะเอาออก สุดท้ายประชุมแล้วประชุมอีกว่า สุดท้ายว่าถ้ามันเป็นพระไตรปิฎก อย่างนี้ ถ้าทำความเข้าใจไม่ได้ก็เอาไว้ก่อน มันยังเหลืออยู่ในปัจจุบัน

ถ้าตอนนั้นตัดภาวนามยปัญญาออกไปนะ นี่หมดเลย เพราะตรงนี้มันจะเป็นจุดที่ พระพุทธเจ้าตรัสรู้ ตรัสรู้ก็เพราะตรงนี้ ครูบาอาจารย์ ที่เราภาวนากันนะ ที่มันรู้ รู้ตรงนี้ ภาวนามยปัญญา ภาวนามยปัญญา มันทางวิทยาศาสตร์ทำการวิจัยแทบไม่ได้เลย แต่! แต่ ถ้าใครปฏิบัตินะ เพราะปฏิบัตินะ ตรงนี้มันเป็นสำคัญมาก สำคัญตรงที่ว่า หลวงตาท่าน เล่าให้ฟังเห็นใหม่

หลวงตาท่านอยู่กับหลวงปู่มันแล้ว ท่านเห็นหลวงปู่ฝันไปกราบหลวงปู่มัน ขณะที่ท่านคุยกันด้วยความรู้ภายใน เพราะหลวงตาท่านเป็นพระอุปัฏฐากหลวงปู่มันอยู่ ท่านฟังแล้วฟังมากกว่า หลวงปู่ฝันเวลามากกราบหลวงปู่มัน โอ้โฮ.. กลิ่นมันหอมไม่ใช่ หอมรูป หอมเทียน จิตภายในกับภายในเห็นด้วยกัน ด้วยความเคารพของหลวงตาก็ เคารพมาก ทีนี้พอหลวงปู่ฝันกลับแล้วเห็นใหม่ หลวงตาท่านเป็นอุปัฏฐากหลวงปู่มันไซ้

ไหม ก็ถามว่าที่พูดนั้นคืออะไร นั่นพูดอะไร มันรู้มาจากภายใน นี่หลวงตาท่านยังปฏิบัติ อยู่เห็นไหม

แต่เวลาท่านปฏิบัติ ปฏิบัติถึงที่สุดแล้ว พอหลวงปู่มันเสียไปแล้ว ท่านปฏิบัติถึง ที่สุด พอมันแก้ความสงสัยในหัวใจได้หมดแล้ว ก็มาฟัง มาฟังหลวงปู่ฝัน “ผู้รู้สว่างไสว ผู้รู้ส่องใส” ผู้รู้เห็นไหม ผู้รู้ไง เวลาจะแก้เห็นไหม เวลาวันเผาศพ นี่หลวงตาท่านเล่าเอง เวลาวันเผาศพ อาจารย์กงมาที่วัดคอยธรรมเจดีย์ พอเผาศพเสร็จก็กลับมาพักอยู่ที่วัดป่า ภูธรพิทักษ์ก็คุยธรรมะกัน ไง พอถึงที่สุดตรงนี้คือว่ากระบวนการของความรู้ภายใน

กระบวนการของภาวนามยปัญญาเห็นไหม ถ้าคนไม่รู้ฟังไม่ออกหรือแล้วไอ้คำ นี้มันเป็นไฮไลท์ของพระป่าอยู่ช่วงหนึ่งเลย “ผู้รู้ส่องใส ผู้รู้สว่างไสว” เห็นไหม ผู้รู้เป็น ความว่างเห็นไหม และเราก็ผู้รู้ ผู้รู้ส่องใสก็จำใจปากพูดกันไปเรื่อยๆ หลวงตาท่านบอก กับหลวงปู่ฝันนะ พอหลวงปู่ฝันพูดตรงนี้ไป.. หลวงตาใช้คำนี้ เวลาจะแก้จากภายใน มัน ต้องแก้แบบว่าให้สำนึก ให้ภายในมันยอมรับหรือ ซ้อคตัวเองเลย

ท่านใช้คำบอกว่า “โอ..นี่กว่าไปถึงไหนแล้ว มานอนตายอยู่ที่นี้หรือ ก็นี่กว่าสิ้น กิเลสไปแล้ว มานอนตายอยู่ที่นี้หรือ ส่องใส สว่างไสว”

ไปดูใน “ธรรมชุดเตรียม” พร้อมสิ ท่านมีเทศน์อยู่หนึ่งกัณฑ์เห็นไหม แสงสว่าง คือ อวิชา ความส่องใส คือ อวิชา แล้วมันก็กลับมาในพระไตรปิฎก

“จิตเดิมแท้ที่ส่องใส จิตเดิมแท้เป็นผู้ข้ามพ้นกิเลส จิตเดิมแท้ที่ส่องใส จิตเดิมแท้ เป็นผู้หมองไปด้วยอุปกิเลส”

จิตเดิมแท้ที่ส่องใส จิตเดิมแท้เป็นผู้ข้ามพ้นกิเลส มันก็มีทางวิชาการเขาก็เถียง กันอยู่พักหนึ่งว่า ส่องใส คือ นิพพาน อีกกลุ่มหนึ่งบอกว่านิพพานแล้วมาเกิดได้อย่างไร ถ้านิพพานไปแล้ว มันขัดแย้งกันเห็นไหม โดยกระบวนการของที่ว่าภาวนามยปัญญา กระบวนการของที่ว่าคิดนอกกรอบ ถ้ามันส่องใสมันเกิดได้อย่างไร แต่นี่ไอ้คนบอกว่า ส่องใส คือ นิพพาน นี่มันก็เถียงกันเพราะมันขัดแย้งเพราะอะไร เพราะมันไม่เป็นความจริง

แล้วนี่พอมันเป็นความจริง จิตเดิมแท้ที่ส่องใส จิตเดิมแท้ที่ผู้หมองไปด้วย อุปกิเลส จิตเดิมแท้ที่ส่องใส จิตเดิมแท้ที่ผู้ข้ามพ้นกิเลส ไอ้จิตเดิมแท้ที่ผู้ข้ามพ้นกิเลสเห็นใหม่ ถ้าคนไม่เป็น คนไม่เข้าใจจะไม่เข้าใจ แต่หลวงตาเห็นใหม่ ท่านบอกว่า “มันส่องใส มันสว่างไสว กำหนดแล้วมันว่างไปหมดเลยนะ พิจารณาไปภูเขาทะเลไปหมดเลยนะ” แล้วธรรมะกลัวท่านหลง นี่ไงหลวงปู่มันท่านฟังธรรมตลอดเวลา ธรรมะกลัวหลงเห็นใหม่ ธรรมะเตือนเลย “ความสว่างไสว เกิดจากจุดและต่อม”

ท่านบอกว่าธรรมะเตือน ! คือ ธรรมะเตือน ! เตือนผู้เป็น ! เตือนผู้ที่เป็นอย่างนี้ให้สำนึกตน งามนะ งามเลยนะ บอกว่า “อ้าว..จุดและต่อม จุดและต่อมที่ไหน” จะวิ่งหาจุดและต่อม ฉะนั้นจุดและต่อมก็คือเรานั้นแหละ จุดและต่อมเป็นภพ เป็นปฏิสนธิจิต สว่างไสวคือมันได้ทำความสะอาดเข้ามาถึงตัวของมัน พอถึงตัวของมัน มันก็สว่างของมันโดยธรรมชาติของมัน แต่ธรรมชาติของมันนะ คือเพราะว่ารู้เท่าไม่ถึงการณ์ ความไม่รู้สึกตัวเองเห็นใหม่ นี่ “อวิชชาทั้งหมดเลย แต่มันสว่างไสวของมันเห็นใหม่”

พอมันสว่างไสว ความสว่างไสวนั้นเกิดจากจุดและต่อม จุดและต่อมของจิต ท่านบอกว่า ถ้าหลวงปู่มันอยู่นะ ท่านจะสำเร็จไปเลย แต่นี่หลวงปู่มันไม่อยู่นะ มันก็กลับมาหา ทั้งๆ ที่ ทั้งๆ ที่ ธรรมะเตือนนะ เอ..แล้วจุดและต่อมอะไร จุดและต่อมที่ไหน ตอนที่ยังไม่รู้แน่ แต่พอท่านผ่านแล้ว ท่านมาเช็คทุกวันเห็นใหม่ จุดและต่อมของจิตใจ เวลาถ้าผ่านแล้วจะ..ถ้าคนทำลายแล้วจะเข้าใจหมดเลย แต่ถ้าคนไม่เข้าใจนะ มันก็หวั่นรีหั่นขวางนะ เออ..มันจุดอะไร แล้วมันต่อมอะไร แล้วมันอยู่ที่ไหน เพราะไม่รู้

แต่ถ้าหลวงปู่มันอยู่ ท่านชีบบีบจบเลย นี่ย้อนกลับมา เพราะผ่านตรงนี้ แล้วพอผ่านไปแล้วใจใหม่ มันต้องมีกระบวนการที่ผ่านตรงนี้ออกไป พอผ่านตรงนี้ออกไปบ๊ีบ

พอไปเจอหลวงปู่ฝัน “ผู้รู้ส่องใส ผู้รู้สว่างไสว อะไร! อะไร! นึกว่าผ่านไปแล้วมาตายอยู่ที่นี้เหอ ! ”

คำว่าตายอยู่ที่นี้เหอ ถ้าไม่เตือนอย่างนี้ กิเลสมันไม่ยอมหอรอก กิเลสอันละเอียดมันก็บอกว่าเหมือนกัน เท่ากัน มันจริตนิสัยต่างกัน มันจะอ้างเอาตัวรอดให้ได้ละ กิเลสมันอ้างขนาดเราเตือนแล้วนะ

คนที่รู้จะเตือนแล้ว แต่กิเลสมันก็ยังอ้าง เอาตัวรอด ก็อ้างว่า เอากิเลสรอดใจ มันก็อ้างไม่ให้เข้าไปหามันหรือก มันยังอ้างไปเรื่อยๆ อ้างเล่้ให้ไปเรื่อยๆ กิเลสนี้ร้ายนะ กิเลสนี้เป็นเรา อนาคตก็มีกิเลส ฉะนั้นเวลาจะให้สำนึกคน มันถึงต้องกระตุกใจ “นี่กว่าไปถึงไหนแล้ว มาอนตายอยู่นี้ได้อย่างไร”

พอนอนตายปีบนะ อ๊ะ.. งงละนะ พองงด้วยเหตุผลต่อสู้กัน ต่อสู้ หมายถึงว่า โต้แย้งด้วยเหตุด้วยผล พอโต้แย้งด้วยเหตุด้วยผล รู้แล้ว ! ๑ รู้แล้ว ! ๑ นี่พอรู้แล้ว ! พอรู้แล้ว ! ยอมรับแล้ว

หลวงตา ก็หยุดแล้วก็รอให้ท่านแก้ไขของท่าน นี่พูดถึงกระบวนการเวลา ภาวนามปัญญา หรือว่ากระบวนการที่วาคิดนอกกรอบ เวลาคิดนอกกรอบ มันเป็นเรื่องกระบวนการของปัญญา แต่ถ้าพูดถึงธรรมวินัย คือ กฎหมาย เถรวาทเราเอาตรงนี้เป็นหลัก ถ้าตรงนี้เป็นหลักใช่ไหม มันมีประโยชน์ เราเห็นสมควรมาก แล้วสังคัมก็ตีฉินินทามากบอกว่า

“ไอ้เถรวาทไอ้พวกใจแคบ คิดแต่ในกรอบของธรรมวินัย ไม่ยอมรับอะไรเลย ผู้มหายานไม่ได้ เขาคิดนอกกรอบ สังคัมของเขาถึงเจริญมาก”

ไปดูชาวพุทธใน จีน ในญี่ปุ่น เขาเจริญองงามมาก แต่ชาวพุทธเขาล้มไปแล้วไม่เหลืออะไรเลยนะ เหลือแต่ซาก ไอ้ที่เหลือ เหลือแต่วัตถุและสิ่งก่อสร้าง พระก็ต้องมาบวชกันใหม่ แต่ของเรามันคิดอยู่ในกรอบ เขาจะตีฉินินทาวว่า ไอ้พวกนกแก้วนกขุนทอง ไอ้พวกท่องจำ เขาบอกว่า พระเถรวาทเหมือนกับสวดปาฏิโมกข์ สวดเหมือนนกแก้วนกขุนทองไง สวดปาฏิโมกข์แต่คนฟังไม่รู้เรื่อง

แต่เขาไม่เข้าใจหรือว่าคนสวดปาฏิโมกข์นะ ภิกษุถ้าไม่ฉลาดต้องเหมือนกับเด็กอ่อน เด็กไม่รู้นิติภาวะไปที่ไหนต้องขอนิสัย ภิกษุที่พื้น ๕ พรรษาแล้วฉลาด พ้นจากนิสัยเหมือนบรรลุนิติภาวะ ผู้ที่สวดปาฏิโมกข์ได้ตั้งแต่ ปาราชิก ๔ สังฆาทิเสส ๑๓ อนิยต ๒ นิสสัคคีย์ ๓๐ ปาจิตตีย์ ๗๒ และเสขยวัตรนี้ ลองท่องทุกวันๆ สิ เหมือนเราท่องกฎหมาย เหมือนนักกฎหมายถึงเราจะตะแบงนะ แต่ถ้ารู้กฎหมายนะ มันแทงใจนะ เออ.. กูก็ทำเหมือนกันนะนี่

องค์พระพุทธเจ้าบอกว่าคิดก็คิด กูก็ยังฝันทำอยู่นี่ มันเดือนระท่องปาฏิโมกข์มันเดือน แล้วใครท่องปาฏิโมกข์ได้ต้องท่องบ่อยๆ นกแก้วนกขุนทองนะ แต่ถ้ามันมีจิตสำนึกนะ มันแทงใจเรานะ ฉะนั้นถ้าใครได้ปาฏิโมกข์นะ เป็นผู้ที่ฉลาด เพราะมันท่องเหมือนกับจบนิติศาสตร์ รู้กฎหมาย รู้กฎหมายแล้วไปไหนก็ได้ แต่ถ้ายังไม่รู้กฎหมาย ต้องขอนิสัย ถ้าไม่ขอนิสัยราตรีที่ ๗ เป็นอาบัติปาจิตตีย์ นี่เถรวาทเราถือกันอย่างนี้

ถ้าเราถืออย่างนี้มันอยู่ในกรอบ ทีนี้เขาบอกว่า พวกนี้คิดแบบคับแคบ เพราะคับแคบ เพราะเรารักษากฎหมายไว้ แล้วเวลาประพฤติปฏิบัติก็เลย มันไม่คับแคบหรือคอกเพียงแต่ว่าไอ้คนที่พูดมันก็พูดว่าคับแคบ มันก็เหมือนทางโลก แก่รัฐธรรมนูญ แก่รัฐธรรมนูญ รัฐธรรมนูญก็แก้กันไปเถอะ คนมันชั่วก็ชั่วอยู่วันยังค่ำ รัฐธรรมนูญของพระพุทธเจ้าบัญญัติมา ๒,๐๐๐ กว่าปีแล้ว เราก้ไปใช้แล้ว เราก้ปรับตัวเราสิ เราทำตัวเราแล้วทำตัวเรานะถึงที่สุดแล้วนะ มันสะอาดบริสุทธิ์ได้

เราไม่มีมุมมองคิดอย่างนั้นเลย อย่างเช่น เมื่อก่อนเวลาพระมีปัญหามา จะบอกว่าฟ้องยูเอ็น ฟ้องอะไรนี่ เราฟังแล้วมันสังเวช “ยูเอ็น” ก็คือ ฆราวาส ! “ยูเอ็น” ก็คือ ฆราวาส ! ก็คือมนุษย์ แล้วมันคนมีกิเลส แต่ว่าธรรมวินัยมันมาจากพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าเป็นศาสดา พระพุทธเจ้าเป็นผู้สิ้นกิเลส มันมาจากที่มันต่างกันมาก ธรรมและวินัย แล้วมันมาจากพระพุทธเจ้ามาจากผู้ที่สิ้นกิเลส มาจากผู้ที่อนาคตังสญาณ รู้อดีตอนาคตไปหมดนะ

แล้วพูดไว้ข้างหน้าด้วย บอกพระอานนท์ไว้ “อานนท์ ถ้าเรานิพพานไปแล้วอนาคตกาลข้างหน้า ถ้ามันมีสิ่งใดที่มันขัดแย้งกับธรรมวินัยที่เล็กน้อย เราตถาคตอนุญาตให้แก้ไข” “อนุญาต” แล้วสิ่งใดที่พระพุทธเจ้าบัญญัติไว้แล้ว บัญญัติไว้แล้วนะ แล้วสิ่งใดเกิดขึ้นในอนาคตกาลนะ มันเหมือนกับบัญญัติให้ถือว่าเป็นบัญญัติ สิ่งใดที่พระพุทธเจ้าไม่ได้บัญญัติ แล้วในพุทธกาลที่มันไม่มีนี่ ถือว่านี่เป็นมหาปเทศ ๔ นี่พูดแบบพระป่านะ

ถ้าออกไปสิ เดียวก็เถียงกันแล้ว มันไม่มี หลวงพ่อคุณนะไม่ใช่ ! ไม่ใช่ ! ดีความ ดีความ นี่พูดถึงอนาคตังสญาณ พระพุทธเจ้ามองไปข้างหน้าอยู่แล้ว นี่มองไปข้างหน้า มองไปข้างหน้าแล้วบอกพระอานนท์ไว้ บอกว่า “อานนท์ต่อไปข้างหน้า ถ้าอนาคตกาลสิ่งใด ถ้ามีของผิดเล็กน้อยให้แก้ไขธรรมวินัยได้”

ที่นี้พระกัสสปะ พระกัสสปะเป็นผู้ที่สร้างคุณประโยชน์ให้พระพุทธศาสนา นี้
 มากเลย ตั้งแต่ธุดงค์วัตร พระกัสสปะก็เป็นเอตทัคคะทางธุดงค์วัตรมา พระกัสสปะเป็น
 คนที่เริ่มในการทำสังคายนา พระกัสสปะเป็นคนจุดไฟเผาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ
 เจ้า พระกัสสปะถามขึ้นมาท่ามกลางสงฆ์ บอกว่า

“สิ่งที่บอกว่าเล็กน้อย เล็กน้อยแค่ไหน อะไรถือว่าเล็กน้อย อะไรถือว่ามาก แล้ว
 ถ้าไม่รู้ว่าจะเล็กน้อยว่ามากแค่ไหนจะแก้ไขกันอย่างไร”

พอบอกไม่แก้ไขไม่ได้ พระกัสสปะเลยเป็นคนขอมติเอง บอกว่า “ถ้าอย่างนั้น ให้
 ลงมติกันว่าเถรวาทเราจะไม่แก้ไข”

แต่พระพุทธเจ้านี้ให้แก้ไขได้ อันนี้อย่างมหายานเขาถือตรงนี้ไง ถือว่า
 พระพุทธเจ้าบอกว่าให้แก้ไข เขาก็แก้หมดเลย แก้จนล่อนจ้อน แก้ทุกอย่างเลย แก้จนไม่
 เหลือพระพุทธศาสนานะเหลือแต่ว่า คุณสิการนุ่งห่มก็ว่ากันไป อันนี้เราจะบอกว่าเถรวาทดี
 หมดไม่ได้นะ เพราะอนัตตลักขณสูตร อาทิตตปริยายสูตรมันก็ขัดแย้งกันใน
 พระไตรปิฎก มีหลายจุดมากที่ขัดแย้งกัน

ฉะนั้นเราก็ต้องย้อนว่าหลวงตาท่านบอกว่า คนที่จดจารึกถ้าเป็นพระอรหันต์ที่รู้
 จริง มันจะไม่มีขัดแย้งกัน มันจะถูกต้องทั้งหมด ที่นี้พระอรหันต์ใครจะยอมรับว่าใคร
 เป็นพระอรหันต์ละ นี่ตั้งคมไทยเรา เกิดสงครามมาตั้งแต่เมื่อไร มาตั้งแต่สุโขทัย ก่อน
 สุโขทัยพระพุทธศาสนามาจากลังกา และมาจากลังกา แล้วว่าสุโขทัยจะมาจาก
 นครศรีธรรมราช นครศรีธรรมราชเอามาจากลังกา แล้วเป็นสุโขทัย โคนเผาไปก็รอบ
 จากสุโขทัยโคนเผา อูษุยกั๊กโคนเผา พอโคนเผาหมดไหม้ ตำรับตำรามันโคนเผาไป
 ทั้งนั้นนะ

ขณะที่เราจะสังคายนา แล้วพิมพ์พระไตรปิฎกครบตู้นี้ สมัยรัชกาลที่ ๕ นะ
 รัชกาลที่ ๕ ท่านนั้นที่มารวบรวมแล้วขึ้นมารอบ นี้พอการว่าครบนี้ สมัยรัชกาลที่ ๕ แล้ว
 พระสมัยรัชกาลที่ ๕ เราต้องคิดว่ามีพระที่มีวิฤติภาวะนี้ มันสมบูรณ์แค่ไหน แล้ว
 หลักฐานเอกสารมันสมบูรณ์แค่ไหน ฉะนั้นมานั้นในพระไตรปิฎกว่า มันผิดบ้างไหม
 หลวงตาท่านชี้จุดผิดให้เห็นเยอะแยะเลย แต่ท่านบอกว่า สาธุ มันไม่ขัดแย้งกับการ
 ประพฤติปฏิบัติหรือ

ถ้าเรามีการประพฤติปฏิบัติ เรามีการทำความจริง มันเข้าไปถึงจุดฝ่ายความจริง มันรู้จริงเอง สิ่งนี้เหมือนกันที่ว่าพระไตรปิฎกเป็นแนวทางไขใหม่ เป็นเครื่องชี้ นำเป็น เข็มทิศ มันจะมีความผิดความถูก แต่ส่วนใหญ่แล้วมันชี้ไปทางถูกได้ เราก็ไม่ต้องถึงกับ จะไปแก้ไข จะไปทำให้มันเสียหายหรือ เชนักปราชญ์เขาพยายามจะรวบรวมกัน มาแล้วเห็นใหม่ นี่พูดถึงว่า จะบอกว่มหายนไม่ดีไปหมดเลย เถรวาทถูกไปหมดเลย มันก็ไม่ใช่

เพียงแต่เถรวาทเรา มันมันคงที่มันมีแบบว่าเหมือนมีกฎหมายรองรับ ถ้าพวก ข้าราชการทำทุกอย่างบอกว่า ฉันทำตามกฎหมายนะ ไอ้พวกเราชาวบ้านหงอเลยนะ แต่ ถ้าเราชาวบ้านเราก็มี กฎหมายรองรับเหมือนกัน สิทธิมนุษยชนนะ สิทธิความเป็นมนุษย์ ห้ามยุ่ง ห้ามยุ่ง เรามีกฎหมาย รองรับ ถ้าใครมีกฎหมายรองรับ มีอำนาจเห็นใหม่

นี่พอเถรวาทมันมีตัวนี้ไปรองรับ แล้วมันเวลาเราพูดกันนี้นะ เราย่อมองภาพแต่ ประเทศไทย มันมีสมาคมบาลีไวยากรณ์ของโลก ตอนที่ในอินเดียนะ พวกอังกฤษ เยอรมัน เขาเข้าไปค้นคว้าเขาเอาพวก ไอ้พวกเอกสารไปเก็บไว้ที่อังกฤษนะ เอาไปที่ เยอรมันเท่าไร ฉะนั้นเวลาเราเข้าไปถึงสมาคมบาลีไวยากรณ์แห่งโลกนี้ มันตรวจสอบกัน ได้ไง

เราอย่าคิดว่าเรามีประเทศไทยแล้วประเทศไทยจะอหังการนะ เอกสารทาง หลักฐานทางศาสนา มันไปอยู่ทั่วโลกนะ แล้วเราจะเก็บรวบรวม แล้วเราจะประชุมกัน เราจะหาความตรงกันตรงไหน ความตรงกันตรงไหนก็ต้องพิสูจน์เอกสารนั้น มันชัดเจน แคไหน เอกสารนั้นจริงหรือปลอม นี่เอกสารปลอมก็มี เราเขียนไว้ในสมัยนั้นเช่น ใน เมืองจีนเขาเอามาแล้ว เขาเอามาทำสังคายนาวีเห็นใหม่ แล้วแปลเป็นภาษาจีน มันได้รับการแปลหนึ่งแล้ว

ความแปลมมมองของผู้แปล มันมีวิฤภาวะตรงแคไหน หลวงตาท่านถึงบอกว่าถ้า มีพระอรหันต์ทั้งหมดไม่มีปัญหาเลย เพราะมันเข้าใจได้ แต่ถ้าไม่มีพระอรหันต์ มันจะ เป็นสภาวะแบบนั้น นี่พูดถึงมหายน พูดถึงลัดสั้น ลัดสั้น ถ้าคนมันศึกษาอย่างนี้นะ คำว่า ลัดสั้นเราจะมองได้เลยว่า มันเป็นคำพูดว่าอะไร แล้ว ว่างๆ ว่างๆ ความว่าง แหม..ถ้า ความว่าง ว่างๆ เด็กๆ ก็ว่าว่าง เด็กพูดว่าว่างต้องก้มกราบเด็กเลยหรือ

เด็กมันว่าว่างมันก็จินตนาการว่างได้แค่สมองของเด็กเท่านั้น แล้วว่างของผู้ใหญ่ ว่างของผู้ที่มีอายุว่างของผู้ที่รู้จริงมันว่าง มันมีเยอะเยอะไปหมดเลย คำว่าเยอะเยอะนี้เป็น ทฤษฎีนะ แต่ถ้าเป็นความจริงนะ ความว่างตั้งอยู่บนอะไรเราถามบ่อยมาก เวลาคนบอก ว่าง ใครเป็นคนรู้ว่าว่าง ว่างมันอยู่บนอะไร ความว่างในอวกาศ ความว่างต่างๆ มันไม่มี ชีวิต ความว่างที่เรารู้ว่าว่าง เพราะวิทยาศาสตร์ พิสูจน์

ความว่างของอากาศใครเป็นคนพิสูจน์ว่าว่าง วิทยาศาสตร์ใช้ไหม ทฤษฎีใช้ไหม แล้วมันมีชีวิต มีความรู้สึกไหม แต่ความว่างของสมาธิมันมีจิต มันมีสติรู้ตัวมันเอง มันมี กำลังของมัน ฉะนั้นคนที่พูดว่า ว่างๆ ว่างๆ ว่างๆ นี้ พูดโดยที่ไม่รับผิดชอบ นั่นคือว่าง ปลอม ถ้าคนว่างจริงนะ คำว่าว่างไม่มีค่าเลยนะ คนที่ว่างจริง คำพูดที่ออกมาว่าว่างแทบ ไม่มีค่าเลย เพราะความว่างจริง มันรู้จริง พอมันรู้จริง มันจะอธิบายอะไรก็ได้

คนรู้จริง คนมีฐานความจริงรองรับ “ฐานความจริง” รองรับความรู้สึกอันนั้น อธิบายความว่างด้วยความชัดเจนว่างหมดเลย ว่างอย่างไร เพราะกำหนดแล้วมันว่าง พอ ว่างมันมี ที่หลวงปู่ชาท่านพูดนะ “น้ำนิ่งแต่ไหลอยู่” ความว่างที่มีพลังงานของมัน ความ ว่างที่มีชีวิต คุณแรงอัดดี แรงกด แรงดันต่างๆ มันมีกฎแรงดัน เพราะอะไร เพราะมันมี พลังงานของมันใช้ไหม แล้วถ้าจิตมันว่าง มันมีพลังงานอย่างไร พลังงานของความว่าง มันเป็นอย่างไรร

ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปปนาสมาธิ จิตตั้งมั่น ด้วยสมณะ มันเป็นอย่างใด เรา ฟังมาตลอดนะ แล้วมันขัดหูมาก ว่างๆ ว่างๆ หมากูก็พูดเป็น ว่างๆ ว่างๆ ถ้าเป็น ข้อเท็จจริง มีครูมีอาจารย์มันจะเป็นอย่างไร มันมีที่มาที่ไปไฉน ทำไมมันถึงว่างมันต้องมี เหตุผลว่าว่าง อย่างเช่น พวกเราทำมาหากินกัน เราไม่มีอาชีพ เราจะมีตั้งค้ใหม่ เราไม่มี อาชีพเราจะเลี้ยงตัวเองได้ไหม แล้วความว่างมีง อาชีพว่างของมีง มันเกิดขึ้นมาจากอะไร มีงทำอย่างไร จิตมีงถึงว่าง ความว่างลอยมาจากฟ้าหรือ

พระพุทธเจ้า พระพุทธศาสนา ศาสนาแห่งเหตุผล ศาสนาพุทธไม่มีของฟรี ศาสนาพุทธไม่มีการลอยมาจากฟ้า มีที่มาที่ไปทั้งหมด มีเหตุมีปัจจัย ถ้ามีเหตุมีปัจจัย ความว่างที่เกิดขึ้นตามความเป็นจริง มันพวกพระป่าเราถึงว่าสมณะ หลวงตาหรือครูบา อาจารย์จะบอกบ่อยว่า แม้แต่ความสงบของใจก็พออยู่พอกินนะ จิตสงบโอ้..มีความสุข

มาก จิตสงบ คำว่าจิตสงบจริง แต่นี่มันสงบไม่จริง พอสงบไม่จริง พอว่าง ว่าง ว่าง เลย เป็นจินตนาการเป็นการคาดการณ์ พอตัวเองคาดการณ์ก็สร้างกระบวนการ สร้างกระบวนการให้เป็นนิพพาน เพราะให้มันครบกระบวนการของตำรา ทฤษฎีว่าไว้อย่างไร ไข่มุม ต้องมีไข่มุมปัญหา

ปัญญาก็ต้องใช้จินตนาการไป มันก็เกิดกระบวนการของจิตที่มันเป็นไป แล้วมัน ก็ว่าง มันมี มันปล่อยวาง พอปล่อยวางแล้วเป็นอย่างนี้หมด เป็นอย่างนี้หมดเพราะอะไร เพราะเราปฏิบัตินะ โอ้โฮ..ปฏิบัติแล้วมันยุ่งมันยาก จิตมันยุ่งไปหมดเลยนะ เวลาไป กำหนดดูเฉยๆ มันว่าง สบาย โอ้ย..มันมีผลนะ มันว่างจริงๆ นะ มันก็ไปหาทรงเจ้า เวลา ใครทุกข์ร้อนไปหาทรงเจ้านะ พอเจ้าบอกว่าเป็นอย่างนี้ โอ้โฮ..ลูกช่างทุกข์มากๆ เลย มา นี้.. มานี้.. พวง.. โอ้ย..สบาย..ว่าง เหมือนกัน

ใครทุกข์ยากนะไปหาเจ้าเถอะ ลูกช่างทุกข์มากๆ เลย เจ้าพ่อ เจ้าพ่อ พวงเดียวว่าง เลย มันเป็นสัญชาตญาณมัน เป็นความเห็นจากหัวใจแล้วก็เป็นอย่างนี้แหละ แล้ว ลูกช่างก็ต้องไปหาเจ้าพ่อบ่อยๆ เจ้าพ่อก็พวงบ่อยๆ มันก็จะได้ว่างบ่อยๆ มันตัน มันไม่มีเหตุผลรองรับ นี่ไงเพราะมันเป็นสภาวะแบบนั้น มันสร้างกระบวนการขึ้นมา มันไม่ เป็นความจริงเลย

ถ้าคนมีกระบวนการความจริง มันโอ้..ความว่างนะ เราจะลงทุนลงแรงกัน ทำไม ปฏิบัติยากละ ทำไมถึงปฏิบัติยาก ปฏิบัติยากเพราะว่าเราเคยใจ พอเคยใจขึ้นมาจะ เราจะ แก่ใจอย่างไร พอแก่ใจ นี้ ธาตุ ๔ และขันธ ๕ มันทับจิต สังขาร ความคิด จิต..เราคิดว่า คนนั้นว่าเรานะ เราจะเจ็บช้ำน้ำใจ พอคิดครั้งที่ ๒ นะ มันบวก เป็น ๒ แล้ว ๓, ๔, ๕ พอ คิดทีแรกเจ็บช้ำน้ำใจหน่อยหนึ่ง พอคิดที่ ๒ ที่ ๓ จะเจ็บช้ำน้ำใจมากขึ้นๆ มากขึ้นๆ เห็น ไข่มุม

จิตของเรามันพุ่งชาน มันคิดถึงกรรมะ มันก็จะตอกย้ำ ตอกย้ำๆ ตอกย้ำๆ จิตใจก็ ห่อเหี่ยว ห่อเหี่ยวไปตลอด แล้วก็พุทโธ พุทโธ พุทโธ แล้วเมื่อไรมันจะไปละ มันก็ยังห่อ เหี่ยว ยิ่งพุทโธ ยิ่งห่อเหี่ยว ยิ่งประพาศปฏิบัติ ยิ่งทุกข์ โอ้ย..ทำไมมันถึงทุกข์ขนาดนี้ ทุกข์ขนาดนี้ นี่ไงมัน..คนปฏิบัติด้วยเถตรง หลวงตาท่านบอกเลยนะ พวกชื้อบื้อ พวก เถตรง ปฏิบัติแล้วไปตายนะ

เราย้อนกลับมาที่พระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าบอกว่า พระพุทธเจ้าอดอาหารมา ๔๕ วัน แล้วบัญญัติไว้เลยว่า “ห้ามอดอาหาร” ถ้าพระพุทธเจ้าบอกว่าการอดอาหารเป็นทางปฏิบัตินะ เราว่าชาวพุทธตายก่อนประเทศ มันอดตายหมดเลย เพราะมันไม่มีปัญญานะ พระพุทธเจ้าถึงบอกว่าอดอาหารนะ ห้ามนะ ! อดอาหารห้าม เพราะว่าคนไม่มีปัญญามันจะอดจนตาย

แต่ท่านได้อนุญาตไว้ในบาลีว่า “แต่ถ้าใครอดอาหารเป็นอุบาย ! เป็นอุบาย ! เป็นวิธีการดำเนินการของจิตเรตถาคตอนุญาต” มี ! ห้ามไว้ ถ้าอดโดยซื่อป้อ ห้าม ! แต่คนอดด้วยปัญญา ถ้ามีปัญญาอดเพื่อไปทอนกำลังของกิเลส เรตถาคตอนุญาต ทีนี้เราย้อนกลับมาตรงนี้ เราบอกว่าพระพุทธเจ้าไม่ปิดกั้นไว้ละ ชาวพุทธตายเป็นเบือเลย นี่พอปิดกั้นไว้ เพราะปิดกั้นกันคนโง่

แต่พอเราปฏิบัติขึ้นไป ครูบาอาจารย์เห็นไหม พอมันเจ็บช้ำน้ำใจ มันตอกมันย้ำนี้ ถ้าเราอดอาหารนะ เราพูดกับพระนะ แม้แต่การอดอาหาร โทษนะ นี่เรื่องจริงของสังคมโลก ความรักพอมันรัก มันปึงนะ มันรัก โอ้โฮ..มันเจ็บปวดหัวใจมากนะ ครูบาอาจารย์เราเวลารักนะ ใช้ออดอาหาร

รักไหม? รัก! รักไม่กิน..

รักไหม? รัก! ไม่กิน..

อดอาหารมันแก้ความผูกพัน ใจโรครักนี้ได้เลยละ นับประสาอะไรกับกิเลส ใจความรักและความผูกพัน มันเป็นเรื่องใหญ่ที่สุดของโลกไซ้ใหม่ แล้วเวลา มี.. แล้วไม่พูด มันก็ไม่ครบสูตรนะ

หลวงตาท่านเล่าบ่อย หลวงปู่ฝั้นปี ๒๔๗๕ หลวงปู่สิงห์และหลวงปู่มหาปีน ๒ องค์พี่น้องลงมางานฉลองกรุงปี ๒๔๗๕ หลวงปู่ฝั้นท่านเป็นพระบวชใหม่ ท่านเป็นผู้อุปัฏฐากบาตรของหลวงปู่สิงห์กับหลวงปู่มหาปีน และบาตรของท่าน รวมเป็น ๓ ใบ มาพักที่วัดบวรฯ แล้ว เวลาจะออกมาบิณฑบาต ท่านจะเอาบาตรออกมา ๓ ใบ เพราะมันเป็นประเพณีของพระป่า คือ จะอุปัฏฐากครูบาอาจารย์ก็เอาบาตรมาล้างหน้า เสร็จแล้วก็เอาบาตรนี้ถวายครูบาอาจารย์ท่าน ให้ออกบิณฑบาต ขากลับก็เอาบาตร ๓ ใบนี้ล้าง

หลวงปู่ฝั้นท่านล้างทีหนึ่ง ๓ ใบเลย ล้างบาตรทั้ง ๓ ใบเลย อุปัฏฐากหลวงปู่สิงห์ กับหลวงปู่มหาปิ่น ๒ องค์พี่น้อง ปี ๒๔๗๕ ที่วัดบวรฯ จนวันหนึ่งเดินสวนทางกับ ผู้หญิงไม่เคยรู้จักกัน ไม่เคยเห็นหน้ากัน หลวงปู่ฝั้นอยู่สกจนคร ไม่เคยเห็นหน้าผู้หญิง คนนี้เลย เห็นครั้งแรก ปึง ! โอ้โฮ.. มันรัก พอรักก็ไปปรึกษาหลวงปู่สิงห์มันเป็น โรครัก แล้ว หลวงปู่สิงห์และหลวงปู่มหาปิ่นบอกว่า ให้เข้าโบสถ์เลย โบสถ์วัดบวรฯ

พอเข้าโบสถ์วัดบวรฯ ก็ปิดประตูนั้น ปิดหมดเลย อดอาหารไม่กินข้าว รักไหม รัก ไม่กิน วันที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๓ รักไหม รักไม่กิน รักไม่กิน พอวันที่ ๗ มันจะหิว รักไหม ไม่รัก ไม่รักมากินข้าวได้ หลวงปู่ฝั้นท่านรอดมา จากการอดอาหารผ่อนอาหาร นี้พูดถึงโรค อย่างนี้นะ แล้วเราโรคปฏิบัติที่ว่าเรา..เพราะอะไร เพราะเราฟุ้งซ่าน เราตอกย้ำ เราอยาก ได้สมาธิ เราอยากได้ทุกอย่างเลย เราศึกษาธรรมโดยกิเลส เราปฏิบัติทนโดยกิเลส เอา กิเลสไปปฏิบัติธรรม

สิ่งใดๆ เห็นไหม อภิธรรมบอกว่าห้ามมีความอยาก ถ้ามีความอยากแล้วปฏิบัติ ไม่ได้ มันไม่สะอาด มันไม่เป็นธรรม มันเป็นกิเลส โดยสัญชาตญาณของมนุษย์ มันมีความอยากโดยจิตได้สำนึก ความอยากตัดจากจิตไม่ได้เลย คนที่ตัดความอยากจากจิตได้ คือ พระอรหันต์เท่านั้น ฉะนั้นความอยากอย่างนี้ มันอยากโดยธรรมชาติ อยากโดยจิตได้ สำนึก ได้ความอยากอย่างนี้มันมีอยู่แล้ว เราก็พยายามตั้งสติสู้กับมัน

แต่พอเราประพฤติปฏิบัติไปเราก็ โอ้โฮ.. ครูบาอาจารย์บอกว่านิพพานก็ดี สมาธิ ก็ดี ทุกอย่างก็ดี มันก็อยาก นี่พออยากอย่างนี้ มันก็อยากโดยกิเลสตัณหาละ จิตได้สำนึก ความอยากอันหนึ่ง ถ้ามีความอยากอันหนึ่งเราจะไม่มีชีวิต เราจะไม่มีรสชาติ เราจะไม่มี การประพฤติปฏิบัติ เราจะไม่มี ความมุ่งมั่น มุมานะ ใ้ความมุมานะ ใ้ความตั้งใจนี้ คือ เกิดจากความอยากของจิตได้สำนึก

แต่พอปฏิบัติขึ้นมาแล้ว ใ้กิเลสตัณหาความทะยานอยาก มันก็จะย้อนกลับมา ย้อนกลับมาให้เราอยากได้ผล ถ้าเราอยากได้ผล นี้ ! คือตัณหาความทะยานอยาก เราก็ พยายามตั้งสติของเราไว้ นี้ พอปฏิบัติๆ ไปโดยกิเลส เอากิเลสเสริมเข้าไป เสริมเข้าไป มันก็จะมิกิเลส มันจะมีต่างๆ คอยทิ่ม คอยตำ ให้จิตนี้มันออกไปโดยธรรมชาติของมัน

เราก็ตั้งสติไว้ ตั้งสติไว้เห็นไหม แล้วเวลามันตั้งสติไว้ สู้นาฬิกาไหน อารุหหมดละ อารุหหมดเห็นไหม เนสัชชิก พอเนสัชชิก ผ่อนอาหาร พอผ่อนอาหารไป มันจะไปทอนกำลังตรงนี้ไง ที่ว่าทำสมาธิ ทำต่างๆ นี่ ต้องมีตรงนี้ อย่างเรามันเหมือนกับกีฬา นักกีฬาเห็นไหม เวลาใกล้จะหมดเวลาแข่งเราจะรีบ เราจะเอาทำคะแนนให้ได้ ทำคะแนนให้ได้แล้วไม่ได้อะไรเลย

นี่ก็เหมือนกันเวลาปฏิบัติไป ยิ่งอัดเข้าไป อัดเข้าไป มันก็ยังแน่นเข้าไป แล้วก็เลิกก็ยิ่งพอกเข้าไป พอกเข้าไป แล้วเมื่อไรมันจะได้ละ ถ้าไม่ได้มันก็ต้องหาอุบายเห็นไหม อ้าว..ผ่อนอาหารเลย ผ่อนอาหารเลยไม่นอนเลย มันไปตัดทอนใจ มันไปตัดทอนกันเกลือจิ้มเกลือ พอไปตัดทอนกันมันจะเกิดข้อเท็จจริง เกิดความเป็นไปของมัน แล้วเราทำขึ้นไป มันจะได้ตรงนี้

พอมันจะได้ขึ้นมา ฉะนั้นสิ่งที่พอได้ขึ้นมา พอได้สักหนหนึ่งเห็นไหม ถ้าในกีฬา นั้น เราเคยแข่งชนะสักครั้ง สองครั้ง เราว่าเรามีโอกาสละ เพราะมีประสบการณ์ละ นี่ก็เหมือนกันพอจิตมันสงบบ้าง อะไรบ้าง เดียวมันแก้ไขได้ นี่การปฏิบัติเห็นไหมจะบอกว่า ความว่าง ความว่าง มันตั้งอยู่บนอะไร ความว่าง ความว่าง มันตั้งอยู่บนความเพียร ความเพียรมันสร้างมันมา แล้วสติ ปัญญา ความว่างมันควบคุมมันเอง

เวลาปฏิบัตินะ เราบอกว่าสมาธินี้รักษายาก ทุกอย่างรักษายาก ทุกอย่างแก้ยาก แล้วทีนี้เป็นสมาธิแล้วเสื่อมหมด แต่ถ้ามันปฏิบัติตามความเป็นจริงนะ เราดูที่เหตุใช้ไหม ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ เรามาอยู่ที่สติ อยู่ที่ปัญญา อยู่ที่คำบริกรรม เราพูดบ่อยสมาธิถึบมันไป มันก็ไม่ไปหรอก หลวงตานะ เวลาท่านบอกว่าท่านเสื่อมนะ ท่านทุกข์มากเลย แต่พอกำหนดได้หมดแล้วนะถ้าจิตเราเสื่อมเราต้องตาย

พอจิตเราเสื่อมมันต้องตายปั๊บ.. ท่านตั้งสติเลย อยู่กับคำบริกรรมตลอด แล้วจิตจะเสื่อมได้ไหม เหมือนเรา อาหารนี้.. เราควบคุมอาหาร อาหารเราควบคุมมันละ นี่เราเป็นหุ่นยนต์เลย ให้กินข้าววันละ ๕ คำ เรากินข้าววันละ ๕ คำ แล้วพลังงานในร่างกายมันจะเหลือใช้ไหม เรายังกับตัวเองเลย วันหนึ่งกินข้าว ๕ คำ แล้วต้องไปหาไปเข้าฟิสิกส์ไหม ต้องไปหาหมอลดน้ำหนักไหม ถ้าเรากำหนดมันไว้ ๕ คำ

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเรากำหนดสติ เรากำหนดของเราไว้ เรากำหนดสติ เรากำหนดคำบริกรรมไว้ แล้วสมาธิมันจะไปไหน แต่นี่มันไม่อย่างนั้นนะสิ เวลาทำขึ้นไปสเปะปะ จับต้นชนปลายกันไม่ได้เลย แล้วเรื่องสมาธิเวลารักษาได้แล้วมันจะไปไหน เพราะจิตมันอยู่กับเรา จิตมันอยู่กับเรา สติมันอยู่กับเรา ทุกอย่างมันอยู่กับเราหมดเลย แล้วเราเป็นคนควบคุมมันหมดเลย

อ้าว..มึงจะไปไหนมึงไปสิ.. มึงไป.. กูได้สติแล้ว มึงไป.. แล้วมันไปไหนล่ะ ไอ้ที่นี่มันไม่ได้ไป กูไม่รู้ กูคิดกลับมาแล้ว เออ.. ไปอเมริกากลับมาแล้วนะ เอ๊ะ..เอ็งอยู่ไหน ยังไม่ตื่นไง มันคิดไปรอบโลกกลับมาแล้วนะ ปลุกให้จิตมันตื่นขึ้นมา เฮ้ย.. เอ็งไปไหน กูไปคิดกลับมาแล้ว เอ็งไปไหน ฟังจ้วงเจียตื่น เอ้อ..กูอยู่ที่นี่ เพราะมันไม่มีสติเห็นใหม่ พุดอย่างนี้ได้ เพราะเราประพฤติปฏิบัติมา เรากระทำมานะ เราต่อสู้กับตัวเองมาตลอด แล้วลงทุนลงแรง

หลวงตาหรือครูบาอาจารย์ เวลาท่านพูดท่านพูดด้วยความองอาจ ท่านพูดด้วยความเด็ดขาด เพราะมันมีประสบการณ์จริง ท่านทำของท่านจริงๆ แล้วมันได้ผลจริงๆ มันต้องมีที่มา มีข้อเท็จจริงรองรับ มันมีความจริงรองรับ สมาธิก็มีความจริงรองรับ ปัญญาก็มีความจริงรองรับ แล้วความจริง รองรับ ความจริงที่มันเป็นจริง ที่มันปฏิบัติจริงขึ้นมา แล้วมันสมมุติเจตนา

ความจริงอันนี้มึงจะอย่างไร ความจริง ก็คือ ความจริง หลวงตาเวลาท่านพูดเห็นใหม่ “ท่านบอกเวลาท่านช่วยชาติ ถ้าคนจะฆ่าท่านก็ฆ่าได้แต่ร่างกายนี้” เหมือนในพระไตรปิฎกเห็นใหม่ พระอรหันต์เขาจะเชือดคอ เชือดคอก็กะมีดเข้าไปในกระดูกคอเท่านั้นเอง แต่ไม่สามารถเชือดจิตได้ หลวงตาท่านพูดประจำตอนออกมาช่วยชาตินี้ “ท่านบอกว่าถ้าใครจะฆ่า ก็ฆ่าได้แต่ไอ้ถึงขะนะนี้ แต่ไปฆ่าจิตไปทำความอันนั้นไม่ได้”

นี่ไง พอมันเข้าใจกระบวนการทั้งหมดแล้ว ความเป็นจริง มันมีความจริงรองรับ ใจ มันไปหวั่นไหวอะไร จิตใจมันหวั่นไหวตรงไหน มันมีอะไรเคลื่อนไปแล้วมาอีก สิ่งมีมันคงที่ของมัน สิ่งที่มีของมัน มันอยู่ที่ไหน นี่ไงธรรมชาติเหนือธรรมชาติ ยืนยันได้ เราไม่ได้พูดลอยๆ ยืนยันได้ โดยธรรมจักร นี้กุปธรรม อกุปปธรรม อกุปปธรรมคือเหนือธรรมชาติ

กุปกรรม คือ ลัทธิ ชัมมา อนัตตา ที่แปรสภาพตามความเป็นจริง พระพุทธเจ้าสอนเรื่องไตรลักษณ์ ไตรลักษณ์ก็อยู่กุปกรรม กุปกรรม เวลาถึงที่สุดแล้วเป็นอกุปกรรม อกุปกรรม อฐานะไม่มีการเปลี่ยนแปลง ไม่มีการเคลื่อนย้าย ไม่มีการขยับอีกเลย อกุปกรรม นี้ ! เนื้อธรรมชาติ แล้วผลที่ปฏิบัติขึ้นมา มันยิ่งเนื้อเข้าไปใหญ่ เพราะอะไร เพราะจิตมันเวียนตาย เวียนเกิด

แล้วจิตนี้มันเนื้อธรรมชาติ เพราะเนื้อการเกิด และการตาย มันมีความจริงรองรับทั้งหมด ที่นี้มีความจริงรองรับแล้ว เวลาเขาพูดถึงความไม่จริงเห็นไหม มันถึงเห็นชัดเจนไง เห็นชัดเจนว่า มันเป็น มันไม่มีความจริงรองรับ ก็เลยเต็มหัวใจไปอ่านพระไตรปิฎก แล้วคิดกระบวนการขึ้นมาให้เป็นสูตรอย่างนั้น อย่างนั้นๆ อย่างนั้นๆ อย่างนั้นๆ ไม่เป็นความจริงเลย

แต่ถ้าเป็นความจริงนะ มันทำอย่างนั้นไม่ได้ คนคิดไม่ถึงรู้ใหม่ คนคิดไม่ถึงว่านั่นเป็นพุทธวิสัย พุทธวิสัยนี้ พันธุกรรมทางจิต มันได้แต่มา ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย อย่างพวกเรานะจีติน จะกระบวนการอย่างนั้นเป็นไปได้ แต่ถ้ากระบวนการที่มันเกิดด้วยจริง อย่างเช่น หลวงปู่มั่น อย่างเช่นเห็นไหม หลวงตา กับ หลวงปู่ฝั้น กระบวนการของแต่ละบุคคล มันไม่ได้อย่างนั้น แต่รู้ได้ รู้เห็นตามความจริงอย่างนั้นได้ แต่ความฉลาด ความกว้างขวาง ที่จะให้เป็นอย่างนั้น ไม่ได้ นี่ใจพระอรหันต์เหมือนกันหมด

พระอรหันต์ ความบริสุทธิ์ของพระอรหันต์เท่ากันหมด แต่อานาจาสนามารมีแตกต่างกันมาก แตกต่างกันแต่ละองค์ แต่ความรู้ของพระอรหันต์เหมือนกันหมดเลย เหมือนกันหมดเลย ฉะนั้นเหมือนกันเลยเพราะอะไร เพราะสาวก สาวกะ มันมีทฤษฎี มันมีชี้แนวทางชี้ไหม อย่างนั้นอย่างพระพุทเจ้าไม่มีต้องบุกเบิกเอง ต้องค้นคว้าเอง ฉะนั้นเวลาเราไปอ่าน แล้วเราสร้างกระบวนการว่าต้องเป็นอย่างนั้น ต้องเป็นอย่างนั้นอีก ๕๐๐ ชาติ

เพราะถ้าเป็นอย่างนั้นเหมือนกับแบงก์ดอลลาร์ แบงก์ดอลลาร์ แล้วเราอยู่เมืองไทย เราหาเงินไปเป็นอะไร เป็นเหรียญบาท เป็นแบงก์บาท เป็นแบงก์ห้าร้อย เมื่อไรแบงก์เราจะเป็นแบงก์ดอลลาร์ ! เมื่อไรแบงก์เราจะเป็นแบงก์ดอลลาร์ ! นี่ก็เหมือนกัน

ธรรมวินัยของพระพุทธเจ้าเห็นใหม่ พุทธวิสัย พระพุทธเจ้าปฏิบัติไปอย่างนี้ เราทำเป็น
สมาธิก็เป็นสมาธิของเรา แล้วทุกอย่างก็เป็นของเราเหมือนกัน ทีนี้เบงก์เราก็ใช้ของเรา
ใช้ใหม่ เราใช้ในประเทศไทยใช้ใหม่ เราใช้ดำรงชีวิตใช้ใหม่

นี่ก็เหมือนกันถ้าเกิด คีล สมาธิ ปัญญา กระบวนการมันเกิดขึ้นมาใช้ใหม่ มันเกิด
ปัญญาญาณขึ้นมาใช้ใหม่ มันเกิดโลกุตตรธรรมขึ้นมา มันแก้กิเลสมันเป็นขั้นๆ ขึ้นไป
เห็นใหม่ เบงก์ดอลลาร์ก็ใช้ เพื่อใช้จ่ายของเขา เบงก์บาทก็ใช้จ่ายของเขา เราจะบอกว่า
สาวก สาวกกับพระพุทธเจ้าคนละเรื่องกัน คนละเรื่อง แต่ธรรมวินัยนี้เป็นศาสดาถูกต้อง
แล้วเราทำของเราขึ้นไป พอถึงแล้วนะ เพราะดำรงชีวิตเหมือนกัน ลัทธิกิเลสเหมือนกัน
พอเหมือนกันเห็นใหม่ นี่ไฉธรรมะส่วนบุคคล

“อานนท์ เรานิพพาน เราก็นิพพานเอาสมบัติของเราไปนะ เราไม่ได้เอาของใคร
ไปเลย” เห็นใหม่ พระสารีบุตรลาพระพุทธเจ้าไปนิพพาน พระสารีบุตรก็เอาของพระสา
รีบุตรไป ไม่ได้เอาของใครไปเลย นี่ก็เหมือนกัน ถ้าใครบรรลुธรรมขึ้นมา ใครบรรลु
ธรรมขึ้นมา ก็ของเรา แล้วก็จิตเรา จิตเราเกิด จิตเราตาย จิตเราไม่เกิด จิตเราไม่ตาย มัน
ของใคร ของพระพุทธเจ้าก็ สาธุ ของครูบาอาจารย์ก็ สาธุ

แล้วของเราละ ของเรากิเลสครอบงำเต็มหัวใจ พุคธรรมะนะ แต่เช่นกระบวนการ
อย่างตอนนี้ แค่ความจริงออกมาอย่างนี้ก็ตกใจตายแล้ว ! ตอนนี้ตกใจตาย ! นี่มันยังดีนะ
มันมีหลักมีเกณฑ์ ถ้าไม่มีหลักมีเกณฑ์ใครเป็นคนชี้ ถ้าไม่มีคนชี้เขาก็ยังหลอกไปเรื่อยๆ
เนอะ เอวัง..